

PROGRAMACIÓN DE AULA

4º CURSO DE EDUCACIÓN INFANTIL

CURSO 2021-2022

CPR PLURILINGÜE VALLE INCLÁN 1

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN.

2. COMPETENCIAS BÁSICAS.

3. OBXECTIVOS.

3.1. Obxectivos xerais de etapa.

3.2. Obxectivos xerais de área.

3.3. Obxectivos didácticos ou de aprendizaxe.

4. SECUENCIA DE CONTIDOS.

5. TEMPORALIZACIÓN.

6. CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

7. PROCEDEMENTO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

8. METODOLOXÍA.

9. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

10. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

11. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC.

12. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.

13. EDUCACIÓN EN VALORES.

14. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E ESCOLARES.

15. PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR PROPIA PROGRAMACIÓN.

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN.

ÉRASE UNHA VEZ..., é o nome do meu proxecto educativo, destinado ao alumnado de 4º nivel de Educación Infantil, elaborado co equipo de ciclo, co obxectivo de que sexa coherente nos diferentes niveis e etapas. O título é significativo xa que parte do factor sorpresa, aspecto importante na educación tal como citan Freinet ou Montessori, ademais de amosar a importancia do conto como recurso educativo.

A dita programación, seguindo a Concepción Alcántara Ahumada, baséase en **catro características**: Adecuación, xa que está adaptada ao contexto concreto e ás necesidades do alumnado. Concreción, porque concreta a miña tarefa docente converténdoa nun instrumento útil. Flexibilidade, porque é un plan de actuación aberto que permite revisalo. Viabilidade, porque se axusta ao tempo, espazo e recursos dispoñibles.

Para elaborala tiven en conta a **lexislación vixente**: a Lei Orgánica 2/2006 do 3 de maio de Educación, a Lei Orgánica 8/2013 de Mellora da Calidade Educativa, e ao situarme nun centro de educación infantil e primaria o Decreto 374/1996 do 17 de outubro e a Orde 22 de xullo de 1997 que establecen o regulamento orgánico dos centros, sen esquecerme do Proxecto Educativo do centro, Memoria anual do curso 2020-2021, Proxecto de Xestión ou do Plan de Acción Titorial. E toda ela desenvólvese tendo en conta o establecido no **Protocolo e no Plan de Adaptación ao contexto da Covid 19**.

En canto á **contextualización**, sinalar:

O diagnóstico do centro, dicir que é o CPR Plurilingüe Valle- Inclán 1 situado nunha zona de transición urbano-rural de Ferrol e que conta cun total de 13 unidades, 3 para educación infantil, 6 para educación primaria e 4 para educación secundaria seguindo unha liña de 1 aula por nivel. O nivel socio-económico e cultural das familias do centro é medio-baixo e teñen un alto-medio nivel de implicación na nosa etapa. Canto á xornada escolar é continua cun horario de 9h. a 14h., regulada pola Orde do 29 de maio de 2008 pola que se establece o proceso da implantación da xornada lectiva en sesión única de mañá ou mixta. As instalacións seguen o establecido no Real Decreto 132/2010 do 12 de febreiro que regula os

requisitos mínimos dos centros que imparten o 2º ciclo de educación infantil, primaria e secundaria. Temos aulas suficientes, aula de psicomotricidade, biblioteca, patio cuberto, etc...

Canto ao **diagnóstico da aula** destacar que teño un grupo de 7 nenos e nenas de 4º nivel de Educación Infantil, admitidos cumprindo o establecido no Decreto 254/2012 do 13 de decembro e na Orde do 12 de marzo de 2013 que regulan a admisión do alumnado e cumpren a ratio establecida na Orde 25 de xuño de 2009 e na Orde do 12 de marzo de 2013.

Dado que non superan os 10 alumnos e alumnas, considérase **como grupo de convivencia estable**. Polo momento, non presentan ningunha necesidade educativa especial.

Seguindo a Piaget, o meu alumnado está no período preoperatorio, son egocéntricos e teñen un razoamento transdutivo. Avanzan nas habilidades motoras e na linguaxe, con aumento da comprensión e expresión. O desenvolvemento socioafectivo, vai progresando grazas á linguaxe e á socialización que contribúen á adquisición do equilibrio emocional.

En canto á **lingua vehicular**, empregarei na aula a lingua materna predominante entre o alumnado, o castelán, seguindo o Decreto 330/2009, a Orde 25 de xuño de 2009 e o Decreto 79/2010 do 20 de maio, para o plurilingüismo, que desenvolve a Lei 3/1983 do 15 de xuño de Normalización Lingüística, modificada pola Sentenza do TSXG do 22 de novembro de 2012 no seu artigo 5.2. Terei en conta a lingua do contorno e coidarei que adquiran de forma oral e escrita o galego dentro dos límites da etapa. En canto á lingua estranxeira faranse actividades comunicativas que favorezan a súa aproximación coa mestra de lingua estranxeira, así como no desenvolvemento do proxecto de plurinfantil.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

As competencias básicas, como manifestan, Isus e outros (2002), comportan un conxunto de coñecementos, procedementos, actitudes e capacidades persoais que complementáanse entre si, de xeito que o individuo para actuar con eficacia debe: *saber, saber facer, saber estar e saber ser*. Pero... que son competencias? No “Proxecto DeSeCo” defínense como a capacidade de responder a demandas complexas e levar a cabo tarefas diversas de forma axeitada. A LOE e o Decreto 330/2009 establecen 8 competencias que aínda que veñen indicadas para o ensino obrigatorio, é preciso iniciar o seu desenvolvemento ao inicio da escolarización para unha adquisición progresiva. Cambian o modelo educacional, sendo o novo paradigma referente o “aprender a aprender”. Cada competencia abordarase a través dos obxectivos e contidos das diferentes áreas, e cada obxectivo axudará a desenvolver varias competencias, polo tanto, a través dunha metodoloxía globalizadora e construtivista, faremos que as competencias se relacionen cos demais elementos curriculares de forma integradora e interdisciplinar. Seguindo a Muñoz Sandoval, presento a súa definición:

Competencia en comunicación lingüística (CL): a linguaxe é vía de aprendizaxe, de expresión e comunicación, de autorregulación persoal, de relación e interacción cos outros.

Competencia matemática (CM): supón habilidade para usar números e operacións básicas,

os símbolos e as formas de expresión e razoamento matemático, tanto para producir como para interpretar os distintos tipos de información.

Competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico (CCIMF): está relacionada directamente co coñecemento, valoración e coidado do entorno físico e natural. Implica unha actuación responsable de respecto e coidado.

Tratamento da información e competencia dixital (TICD): supón a adquisición das habilidades no tratamento da información para buscar, obter, procesar e comunicar a información e transformala en coñecemento.

Competencia social e cidadá (CSC): supón optar pola autenticidade nas relacións interpersoais e implica interiorizar valores e adquirir actitudes e habilidades sociais para que sexa posible convivir nunha sociedade cada vez máis plural.

Competencia cultural e artística (CCA): implica a posibilidade de valorar e comprender as diferentes manifestacións culturais e artísticas e apreciar a expresión de ideas, experiencias ou sentimentos de forma creativa a través da música, arte, linguaxe,...

Competencia para aprender a aprender (CAA): supón iniciarse na aprendizaxe e ser capaz de continuo de xeito autónomo, buscando respostas e admitindo diversas solucións.

Autonomía e iniciativa persoal (AIP): supón saber optar con criterio propio e levar adiante as iniciativas necesarias para desenvolver a opción elixida no ámbito persoal, social ou laboral.

3. OBXECTIVOS.

Zabalza (2011) considera que “o establecemento dos obxectivos supón un proceso de reflexión, de depuración e de explicitación do que se quere facer”. Seguindo un proceso de adaptación, concreción e avaliación, establécense 3 niveis xerárquicos. Para concretalos parto dos establecidos na LOMCE, na LOE e no Decreto 330/2009.

3.1. Obxectivos xerais de etapa: establecen as capacidades que se espera teñan adquiridas as nenas/os ao finalizar a etapa: físicas, afectivas, sociais e intelectuais. Son prescritivos e non son medibles ni avaliáveis:

- *Coñecer o seu propio corpo e o dos outros, as súas posibilidades de acción e aprender a respectar as diferenzas.
- *Observar e explorar o seu contorno familiar, natural e social.
- *Adquirir progresivamente autonomía nas súas actividades habituais.
- *Desenvolver as súas capacidades afectivas.
- *Relacionarse cos demais e adquirir progresivamente pautas elementais de convivencia e de relación social, así como exercitarse na resolución pacífica de conflitos.
- *Desenvolver habilidades comunicativas en diferentes linguaxes e formas de expresión.
- *Iniciarse nas habilidades lóxico-matemáticas e achegarse á lectura e escritura como medio de comunicación, información e gozo.
- *Sentir o xesto, o movemento e o ritmo como recursos para a expresión e a comunicación.
- *Achegarse, na medida das súas posibilidades, ao uso das TIC'S.

3.2. Obxectivos xerais de área: son prescritivos e refírense ás capacidades que se espera teña adquiridas o alumnado como consecuencia da intervención escolar ao traballar as tres áreas de experiencia ao finalizar a etapa. Relaciónanse coas competencias básicas, xa que estas como dixen anteriormente, teñen un carácter interdisciplinar e integrador. Ao final de cada obxectivo irei poñendo os códigos das competencias coas que teñen máis relación:

Área de coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- *Formarse unha autoimaxe positiva, identificando as propias características, posibilidades e limitacións, desenvolvendo a autoestima e autonomía persoal. AIP, CSC.
- *Coñecer o seu corpo, as posibilidades de acción e expresión, coordinando xestos e movementos. AIP, CCA.
- *Realizar tarefas sinxelas/resolver problemas cotiás, superando as dificultades que se presentan, reforzando a autoconfianza e sendo quen de solicitar axuda. CCIMF, CSC.
- *Identificar sentimentos e emocións propios e dos outros e comunicalos. CSC, CL.
- *Adecuar o propio comportamento ás necesidades das outras persoas, desenvolvendo actitudes e hábitos de respecto, axuda e colaboración. CSC, CAA.
- *Progresar na adquisición de hábitos de seguridade, hixiene, alimentación, saúde,... AIP, CSC.
- *Progresar na adquisición de hábitos de orde e planificación das tarefas. CAA, AIP.
- *Amosar unha actitude de aceptación e respecto polas diferenzas individuais. CSC, CCIMF.
- *Descubrir e vivir o xogo como medio que favorece o desenvolvemento. CCIMF, CAA.

Área de coñecemento do contorno.

- *Observar e explorar de forma activa o seu contorno. CCIMF, CSC.
- *Observar os cambios e modificacións dos elementos do contorno, desenvolvendo actitudes de coidado, respecto e conservación. CCIMF, TICD.
- *Iniciarse na formulación de hipóteses dalgúns experimentos realizados. CL, CM.
- *Relacionarse cos demais persoas, de forma equilibrada e satisfactoria, interiorizando pautas de comportamento. CSC, CL.
- *Coñecer distintos grupos sociais, algunhas das súas características, producións culturais, valores e formas de vida. CAA, CCIMF.
- *Establecer relacións de confianza, afecto, colaboración, baseadas no respecto ás persoas, ás normas e valores da sociedade a que pertencen. CAA, CCIMF.

*Apreciar e facer seus algúns elementos propios da tradición e da cultura galega -expresións artísticas, costumes, festas populares, folclore, gastronomía, etc... CSC, CCIMF.

*Iniciarse nas habilidades matemáticas, manipulando coleccións, identificando os atributos e calidades, establecendo relacións de clasificación, orde e cuantificación. CM, TICD.

*Empregar o coñecemento matemático establecendo relacións, ordenando, comparando, cuantificando, medindo, pesando, etc... CM, CAA.

Área de linguaxes: comunicación e representación.

*Recoñecer a importancia das manifestacións non verbais (silencio, mirada, xestualidade, olfacto e tacto) como elementos xenuínos da comunicación humana. CSC, CCIMF.

*Comprender que as palabras, números, notas musicais, iconas e outros símbolos e signos poden representar pensamentos, experiencias, coñecementos e ideas das persoas. CL, CM.

*Comunicarse oralmente nas dúas linguas oficiais con diferentes interlocutores e contextos, valorando a lingua para relacionarse, regular a convivencia e para o aprendizaxe. CAA, CL.

*Comprender a intencionalidade comunicativa doutras nenas e doutros nenos, así como das persoas adultas, adoptando unha actitude positiva cara as linguas. CL, CSC.

*Iniciarse no uso oral dunha lingua estranxeira para comunicarse e mostrar interese e gozo ao participar nestes intercambios comunicativos. CL, CSC.

*Utilizar as diversas linguaxes como instrumentos de comunicación. CL, CCA.

*Achegarse á lingua escrita a través de distintos tipos de textos. CL, TICD.

*Comprender, reproducir, reescribir -tendo en conta as diferentes etapas individuais no proceso de adquisición da lingua escrita-, e recrear textos. CCA, CL.

*Facer uso da biblioteca valorándoa como fonte de información e pracer. CCIMF, CAA.

*Potenciar a capacidade creativa a través das linguaxes artísticas para imaxinar, inventar, transformar... dende as súas ideas, sentimentos, experiencias, coñecementos... CCA, CL.

*Achegarse ao coñecemento de obras artísticas expresadas en distintas linguaxes, adquirindo sensibilidade estética. CCA, TICD.

*Desenvolver autoconfianza nas producións artísticas persoais, amosando interese pola súa mellora, respectando e valorando as creacións propias e as das demais persoas. AIP, CCA.

*Achegarse ao coñecemento, emprego e valoración das TIC como ferramentas de busca de información, creación, expresión e comunicación. TICD, CAA.

3.3. Obxectivos didácticos ou de aprendizaxe: constitúen as intencións educativas e unha guía inmediata para planificar a aprendizaxe, proporcionan criterios de valoración do proceso e dos resultados. Son o referente indispensable para avaliar a adquisición de capacidades e competencias básicas. Son observables, medibles e avaliáveis e contribúen á consecución das capacidades propostas. Son coherentes e adecúanse ás características do centro e do alumnado.

Unidade 1: Monstriños no cole?

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Coñecer o seu corpo globalmente identificando algúns dos seus elementos e algunhas características diferenciais.
- Establecer relacións respectuosas, afectivas e recíprocas cos seus compañeiros e compañeiras e co docente.
- Explorar as posibilidades motoras e posturais do seu corpo e empezar a utilizalas coordinadamente adecuándoas, progresivamente, ás diversas situacións.
- Descubrir as accións que poden realizar coas diferentes partes do corpo.
- Adaptarse progresivamente ás rutinas da vida escolar e desenvolverse no colexio con autonomía adecuada á súa idade.
- Desenvolver de forma gradual hábitos de coidado e hixiene.
- Identificar algunhas calidades dos obxectos por medio dos sentidos.
- Desenvolver a coordinación óculo-manual necesaria para a manipulación e utilización de obxectos e a forma de representación gráfica.

- Iniciarse no coñecemento da importancia que ten para a saúde a actividade física e a alimentación saudable.

Área 2. Coñecemento do contorno

- Coñecer os seus compañeiros e compañeiras e o docente, e establecer un primeiro contacto con eles.
- Coñecer o colexio, a clase e algúns espazos.
- Recoñecer obxectos e materiais da aula.
- Coñecer algunhas normas que rexen a vida escolar.
- Identificar algúns profesionais relacionados co colexio.
- Observar os cambios producidos no contorno coa chegada do outono.
- Descubrir algunhas propiedades dos obxectos.
- Discriminar a cor vermella.
- Orientarse no espazo atendendo aos criterios: dentro-fóra.
- Discriminar o tamaño grande-pequeno.
- Coñecer a direccionalidadee do número 1 e iniciarse na realización da súa grafía.
- Recoñecer a forma circular.
- Recoñecer semellanzas e diferenzas entre obxectos.

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación

- Expresar mediante a linguaxe oral desexos e intencións e comprender as mensaxes dos demais.
- Achegarse á literatura infantil comprendendo, reproducindo e recreando textos sinxelos de contos e de poemas, amosando actitudes de valoración, gozo e interese cara a eles.
- Iniciarse na lectura e na escritura.
- Comprender as mensaxes audiovisuais emitidas por algúns instrumentos tecnolóxicos (ordenador, televisor, encerado dixital, tableta...), entendendo a importancia e a

necesidade

de utilizalos moderadamente.

- Coñecer algunhas palabras e expresións en inglés relacionadas cos contidos da unidade e coas rutinas cotiás.
- Expresar os seus desexos, sentimentos e necesidades por medio da linguaxe plástica, corporal e musical.

Unidade 2: Na casa de Kuro

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Formarse progresivamente unha imaxe axustada e positiva de si mesmo.
- Establecer relacións respectuosas, afectivas e recíprocas cos seus compañeiros e compañeiras.
- Adquirir unha autonomía progresiva no desenvolvemento dos hábitos relacionados coa hixiene, coa alimentación e co coidado da saúde (actividade física e alimentación equilibrada).
- Adecuar progresivamente o propio comportamento ás necesidades e demandas dos outros.
- Desenvolver progresivamente a motricidade global e a coordinación óculo-manual necesaria para as habilidades motoras de carácter fino e o manexo de pequenos instrumentos.
- Aprender a traballar cooperativamente aceptando as achegas dos seus compañeiros e compañeiras.

Área 2. Coñecemento do entorno

- Coñecer as partes e os espazos da casa, os obxectos propios de cada dependencia e as accións que se realizan nelas.
- Coñecer diferentes tipos de vivenda.
- Orientarse de forma progresivamente autónoma nos diferentes espazos da casa.

- Considerar o contorno natural e descubrir os fenómenos atmosféricos que se producen coa chegada do outono.
- Comprender a importancia de reciclar os residuos para contribuír ao coidado do medio.
- Coñecer e aceptar a súa propia situación familiar sentíndose membro da súa familia.
- Coñecer algunhas normas de comportamento que rexen a vida familiar.
- Iniciarse no coñecemento da vivenda, a bandeira, a cultura, os costumes, o vestido, as festas, os xogos... doutros pobos do mundo: o Xapón.
- Descubrir obxectos e situacións a través da experimentación activa identificando as propiedades e as relacións entre eles.
- Desenvolver o pensamento lóxico a través da observación e da manipulación dos obxectos.
- Agrupar e clasificar obxectos atendendo aos diferentes criterios (cor, tamaño, situación espacial, cantidade e forma).
- Utilizar adecuadamente os cuantificadores moitos-poucos.
- Asociar o cardinal 1 coa cantidade correspondente

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación

- Empregar a linguaxe oral como medio de comunicación cos demais, pronunciando e articulando de forma progresivamente correcta.
- Iniciarse na lectura e na escritura, no coñecemento da direccionalidade do texto escrito e na realización de trazos e grafías.
- Achegarse á literatura infantil comprendendo, reproducindo e recreando textos sinxelos de contos e de poemas, mostrando actitudes de valoración, gozo e interese cara a eles.
- Observar, ler e interpretar imaxes.
- Mostrar interese polos contos e as narracións lidos polos adultos.
- Coñecer algunhas palabras e expresións en inglés relacionadas cos contidos da unidade e coas rutinas cotiás.
- Comprender as mensaxes audiovisuais emitidas por algúns instrumentos tecnolóxicos

(ordenador, televisor, DVD, reprodutores musicais, videoxogos...), entendendo a importancia e a necesidade de utilizalos moderadamente.

- Comunicar as súas vivencias e emocións a través da linguaxe plástica, corporal e musical.

Unidade 3: Imos á rúa?

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Descubrir de forma progresiva as posibilidades e limitacións do propio corpo.
- Establecer relacións respectuosas, afectivas e recíprocas con nenos e nenas doutras culturas, en condicións de igualdade e cunha actitude de aceptación das diferenzas.
- Desenvolver as posibilidades motoras globais e finas adecuándoas ás diversas situacións da actividade.
- Mostrar interese nas actividades de traballo cooperativo.
- Descubrir as posibilidades do seu corpo para expresar sentimentos e emocións.
- Adquirir progresivamente hábitos de hixiene, alimentación, vestido e descanso.
- Desenvolver a observación, a atención e a percepción visual e auditiva.
- Comezar a recoñecer algunhas emocións en si mesmo e nos demais.
- Iniciarse no coñecemento da importancia que ten para a saúde a actividade física e a alimentación saudable.

Área 2. Coñecemento do contorno.

- Observar a rúa, identificando algúns dos seus elementos e adquirir, progresivamente, actitudes de coidado cara a eles.
- Coñecer algúns medios de transporte que circulan pola rúa.
- Iniciar os nenos e as nenas no coñecemento e respecto dalgunhas normas de circulación viaria.
- Coñecer os produtos que se poden adquirir nos diferentes establecementos de consumo.

- Observar algúns cambios producidos no contorno coa chegada do inverno.
- Desenvolver actitudes de coidado cara ao medio e a natureza iniciándose na reciclaxe de residuos.
- Descubrir obxectos e situacións a través da observación e da manipulación.
- Discriminar a cor azul.
- Agrupar e clasificar obxectos atendendo a diferentes criterios.
- Orientarse no espazo atendendo ás nocións arriba-abaixo.
- Identificar a medida longo-curto.
- Discriminar a forma cadrada nos obxectos do seu contorno.
- Realizar series sinxelas.
- Utilizar o razoamento lóxico para resolver situacións que se lle presentan na súa vida cotiá.

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación.

- Iniciarse na lectura e na escritura.
- Expresarse oralmente de forma cada vez máis clara.
- Achegarse á literatura infantil comprendendo, reproducindo e recreando textos sinxelos de contos e de poemas, mostrando actitudes de valoración, gozo e interese cara a eles.
- Participar activamente nas situacións de transmisión oral, respectando as normas que rexen o intercambio lingüístico.
- Iniciar os nenos e as nenas no uso do adxectivo e na concordancia de xénero.
- Comprender as mensaxes audiovisuais emitidas por algúns instrumentos tecnolóxicos (ordenador, televisor, encerado dixital, tableta, reprodutores musicais, videoxogos...), entendendo a importancia e a necesidade de utilizalos moderadamente.
- Coñecer algunhas palabras e expresións en inglés relacionadas cos contidos da unidade e coas rutinas cotiás.
- Expresar os seus desexos, sentimentos e necesidades por medio da linguaxe plástica,

corporal e musical.

Unidade 4: Á auga, patos!

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Progresar no desenvolvemento da motricidade global e fina.
- Establecer relacións respectuosas, afectivas e recíprocas cos seus compañeiros e compañeiras, en condicións de igualdade e cunha actitude de aceptación das diferenzas.
- Progresar na adquisición de hábitos e realizar con autonomía adecuada á súa idade as actividades e rutinas cotiás.
- Apreciar as calidades dos obxectos por medio da utilización dos sentidos.
- Desenvolver a coordinación óculo-manual necesaria para a manipulación e a utilización de obxectos e para a representación gráfica.
- Identificar e controlar na medida das súas posibilidades algunhas emocións básicas.

Área 2. Coñecemento do contorno.

- Coñecer algunhas características da auga.
- Nomear os estados nos que se pode atopar a auga.
- Comprender a importancia e a necesidade da auga para a vida.
- Identificar medios de transporte que navegan pola auga.
- Coñecer algúns animais acuáticos.
- Coñecer o labor que realizan algúns profesionais relacionados coa auga: pescadores/as, bombeiros/as.
- Agrupar e clasificar obxectos atendendo aos diferentes criterios relacionados coa cor, a forma, o tamaño, a situación espacial e a cantidade.
- Discriminar a cor verde.
- Asociar os números 1 e 2 coas súas cantidades.

- Localizar obxectos no espazo.
- Realizar estimacións de tamaños e medidas.
- Realizar experiencias sinxelas.

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación.

- Expresar, utilizando diferentes linguaxes (oral, corporal, musical e plástica), necesidades, intereses, intencións e emocións e comprender as mensaxes dos demais.
- Achegarse á literatura infantil comprendendo, reproducindo e recreando textos sinxelos de contos e de poemas mostrando actitudes de valoración, gozo e interese cara a eles.
- Expresarse oralmente cun vocabulario, unha entoación e unha estruturación gramatical adecuados á idade.
- Iniciarse na lectura e na escritura.
- Iniciarse no uso do verbo e da concordancia de número.
- Coñecer algunhas palabras e expresións en inglés relacionadas cos contidos da unidade e coas rutinas cotiás.
- Comprender as mensaxes audiovisuais emitidas por algúns instrumentos tecnolóxicos (ordenador, televisor, tabletas, reprodutores musicais...), entendendo a importancia e a necesidade de utilízalos moderadamente.

Unidade 5: Unha horta no xardín

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Establecer relacións respectuosas, afectivas e recíprocas con nenos e nenas, en condicións de igualdade e cunha actitude de aceptación das diferenzas.
- Desenvolver, de forma progresiva, hábitos de alimentación saudable.
- Adquirir unha imaxe positiva de si mesmo mediante o coñecemento do propio corpo, das súas posibilidades e limitacións, aceptándoas e valorándoas.
- Identificar algunhas calidades dos obxectos e dos alimentos mediante os sentidos.

- Asumir o rol que se lle asigne nas actividades de traballo cooperativo.
- Progresar no desenvolvemento da motricidade global e fina, mellorando o control do propio corpo e a precisión no manexo dos útiles gráficos.
- Comprender a importancia que ten para a saúde a actividade física e a práctica dalgún deporte con fins non competitivos.

Área 2. Coñecemento do contorno.

- Observar os cambios que se producen no contorno coa chegada da primavera.
- Coñecer algúns lugares de lecer e diversión aprendendo a comportarse de xeito adecuado neles.
- Diferenciar o traballo que realiza o xardineiro/a e o agricultor/a e valorar o servizo que prestan á comunidade.
- Comprender a importancia que teñen as árbores e as plantas para a vida das persoas e desenvolver actitudes de coidado e respecto cara á natureza.
- Nomear alimentos de orixe vexetal.
- Iniciarse no coñecemento do número 3 e na realización da súa grafía.
- Utilizar adecuadamente os cuantificadores máis-menos.
- Discriminar a forma triangular nos obxectos.
- Situar-se no espazo atendendo ao criterio un lado-outro lado.
- Identificar a cor laranxa.
- Agrupar e clasificar obxectos atendendo aos diversos criterios relacionados coa cor, a forma, o tamaño, a cantidade, o número e a situación espacial.

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación.

- Valorar a linguaxe oral e escrita como medios de comunicación, información e disfrute.
- Iniciarse na lectura e na escritura.
- Achegarse á literatura infantil comprendendo, reproducindo e recreando textos sinxelos de contos e de poemas, mostrando actitudes de valoración e interese cara a eles.

- Mostrar interese cara ás narracións, audicións e representacións gozando con elas.
- Realizar descricións sinxelas.
- Iniciarse na produción de frases afirmativas e negativas.
- Coñecer algunhas palabras e expresións en inglés relacionadas cos contidos da unidade e coas rutinas cotiás.
- Comprender as mensaxes audiovisuais emitidas por algúns instrumentos tecnolóxicos (ordenador, televisor, tableta, reprodutores musicais, videoxogos...), entendendo a importancia e a necesidade de utilízalos moderadamente.
- Utilizar diferentes linguaxes (verbal, plástica, corporal e musical) para expresar as súas necesidades, sentimentos e emocións.

Unidade 6: As ras

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Progresar no desenvolvemento de hábitos relacionados coa hixiene, a alimentación, o descanso e a seguridade persoal.
- Establecer relacións respectuosas, afectivas e recíprocas con nenos e nenas, en condicións de igualdade e cunha actitude de aceptación das diferenzas.
- Identificar algúns sentimentos e emocións en si mesmo e nos demais.
- Progresar no desenvolvemento da motricidade global e fina, utilizando cada vez máis coordinadamente as súas posibilidades motoras e posturais.
- Progresar na adquisición de hábitos relacionados coa limpeza e a orde do contorno.
- Coñecer a necesidade da hixiene logo do contacto con animais.
- Coñecer a importancia que ten para a saúde a actividade física e a alimentación saudable.

Área 2. Coñecemento do contorno.

- Observar algúns animais próximos a eles descubriendo algunhas das súas características

morfolóxicas e funcionais. Desenvolver hábitos de coidado e respecto cara a eles.

- Clasificar animais atendendo ao tipo de pel e á forma de desprazarse.
- Identificar alimentos que proceden dalgúns animais.
- Coñecer algúns animais domésticos, animais que voan e animais que nadan.
- Adquirir progresivamente un coñecemento lóxico-matemático.
- Agrupar, comparar e clasificar obxectos seguindo diferentes criterios.
- Localizar obxectos no espazo e situarse a si mesmo atendendo a diferentes criterios.
- Discriminar as formas circular, cadrada e triangular.
- Discriminar a cor morada.
- Identificar a propiedade aberto-pechado.

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación.

- Iniciarse na lectura e na escritura.
- Mostrar interese cara aos elementos da linguaxe escrita, valorándoos como medios de información e de comunicación.
- Utilizar diferentes linguaxes (corporal, plástica, musical...) para comunicarse.
- Expresar de forma cada vez máis correcta os seus desexos e ideas a través da linguaxe oral.
- Realizar descrições sinxelas.
- Iniciarse no uso do singular, do plural e da concordancia de xénero.
- Achegarse á literatura infantil comprendendo, reproducindo e recreando textos sinxelos de contos e de poemas, mostrando actitudes de valoración, desfrute e interese cara a eles.
- Coñecer algunhas palabras e expresións en inglés.
- Comprender as mensaxes audiovisuais emitidas por algúns instrumentos tecnolóxicos (ordenador, encerado dixital, televisor, tabletas, reprodutores musicais, videoxogos...), entendendo a importancia e a necesidade de utilizalos moderadamente.

4. SECUENCIA DE CONTIDOS

Os contidos xerais son un conxunto de formas e saberes culturais seleccionados en función dos obxectivos. Recóllense na LOE, no Real Decreto 1630/2006 e no Decreto 330/2009, adaptándose ás carecterísticas do alumnado. Son de natureza conceptual, procedimental e actitudinal, aínda que en base ao enfoque competencial cobran máis relevancia os procedementos e actitudes. Bernstein di que os contidos non conforman por si sos unha programación, a programación real está no que se fai dentro e fóra das aulas.

Unidade 1: Monstriños no cole?

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Elementos do corpo (mans e pés) e da cara.
- Accións que se poden realizar con estes elementos.
- Diferenza neno-nena.
- Características diferenciais relacionadas co paso do tempo.
- Coidados do corpo: hixiene das mans e dos dentes.
- Obxectos relacionados co aseo persoal: a toalla e o xabón.
- Autonomía progresiva nas actividades cotiás.
- A actividade física e a alimentación saudable.
- O sentido da vista, do tacto e do olfacto.
- Xogos e actividades psicomotores.
- Rutinas escolares.
- Educación emocional: a alegría.
- Coidado da saúde: obxectos que non se deben meter na boca, a actividade física e a alimentación saudable.

Área 2. Coñecemento do contorno.

- O colexio: espazos (recreo, baño). A clase: obxectos, membros e normas de comportamento.
- Profesionais que traballan no colexio: docente, cociñeiro ou cociñeira, porteiro ou porteira.
- O outono: pezas de vestir e obxectos característicos (paraugas, botas de auga, impermeable...).
- Situación espacial: dentro-fóra.
- Tamaño: grande-pequeno.
- Propiedades dos obxectos: igual-diferente.
- Cor vermella.
- Cardinal 1: direccionalidade e grafía.
- Formas planas: o círculo.

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación.

- Contos: *Monstriños no cole?*; *A alegría*; *Carapuchiña Vermella*.
- Vocabulario básico da unidade en lingua materna e estranxeira.
- Outros recursos da expresión oral: poesías, adiviñas e refráns.
- Iniciación na escritura: primeiras orientacións no espazo gráfico: borrancho e trazos.
- Lectura e interpretación de imaxes, etiquetas e pictogramas.
- Iniciación no uso do nome.
- Técnicas e materiais da linguaxe plástica.
- Sons do colexio, producidos polo corpo e relacionados co outono.
- Cancións da unidade: *Popi, o pato*; *Con todo o meu corpo*; *Gústame o colexio!*; *Voan e voan*; *My lovely school*.
- Iniciación no acceso aos recursos interactivos dispoñibles no centro.

Unidade 2: Na casa de Kuro

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Xogos e actividades psicomotores.
- Coñecemento e aceptación das características persoais.
- Mellora na coordinación dinámica xeral e no control dos seus movementos.
- Habilidades motoras de carácter fino.
- Autonomía progresiva na satisfacción das súas necesidades básicas e na realización das actividades cotiás.
- Hábitos de hixiene, alimentación, descanso e coidado persoal.
- Participación nas tarefas realizadas cooperativamente.
- Educación emocional: a tristeza.
- Comprensión da importancia de colaborar na casa en tarefas adecuadas á súa idade

Área 2. Coñecemento do contorno.

- A casa: partes externas, dependencias, obxectos e accións propios de cada espazo.
- Tipos de vivendas.
- A reciclaxe na casa: a cor dos colectores.
- Obxectos perigosos presentes na casa.
- Membros da familia: relacións de parentesco e normas de comportamento.
- O outono: fenómenos atmosféricos, pezas de vestir e froitos propios da estación.
- Coñecemento dalgúns datos curiosos sobre o Xapón: vivenda, bandeira, forma de vestir nas festas, alimentación, xogos....
- Discriminación das cores vermella e amarela.
- Repaso da forma circular.
- Repaso do tamaño grande-pequeno.
- Cuantificadores moitos-poucos.
- Nocións espaciais: repaso dentro-fóra; e arriba-abaxo.

- Número 1: grafía e asociación coa cantidade correspondente.
- Identificación de semellanzas e diferenzas.

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación.

- Contos: *Na casa de Kuro; A tristeza; Lenda de Nadal.*
- Vocabulario básico da unidade en lingua materna e estranxeira.
- Outros recursos da expresión oral: poesías, adiviñas e trabalinguas.
- Iniciación na escritura: realización de trazos e grafías.
- Lectura e interpretación de imaxes, códigos, etiquetas e pictogramas.
- O nome propio.
- Técnicas e materiais da linguaxe plástica.
- Sons producidos por algúns obxectos da casa, instrumentos musicais (taiko) e de fenómenos atmosféricos propios do outono.
- Cancións da unidade: *A festa familiar; O meu amigo xaponés; As campás soan; Voan e voan; Family rock.*
- Posibilidades expresivas do corpo.
- Iniciación no uso de diferentes dispositivos tecnolóxicos.

Unidade 3: Imos á rúa?

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Progreso no coñecemento do esquema corporal.
- Xogos e actividades psicomotores.
- Movementos globais e finos.
- Recoñecemento dalgunhas posibilidades e limitacións persoais.
- As distintas actividades cotiás de xogo e de rutinas.
- Participación nas actividades de traballo cooperativo.
- Educación emocional: o medo.

- Coidado da saúde: a actividade física e a alimentación saudable.

Área 2. Coñecemento do contorno.

- Contorno próximo: a rúa e as tendas.
- Elementos do contorno: caixa do correo, papeleira, semáforo, colectores, papeleiras...
- Produtos que se poden adquirir nos diferentes establecementos de consumo.
- Mercados diferentes aos nosos: mercados flotantes.
- Os cartos.
- Medios de transporte: o autobús, o coche, a bicicleta e a moto.
- A reciclaxe de residuos.
- Educación viaria: sinais de tráfico e normas.
- Profesións: policía.
- O inverno: pezas de vestir e cambios producidos no clima.
- Repaso de nocións espaciais: arriba-abaixo.
- Forma cadrada.
- Tamaño: longo-curto.
- Repaso da cor amarela; cor azul.
- Realización de series.
- Cuantificadores básicos: cheo-baleiro.
- Repaso do cardinal 1.
- Cardinal 2: direccionalidade e grafía.
- Iniciación ao conteo.

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación.

- Contos: *Imos á rúa?*; *O enfado*; *Xoán sen medo*.
- Desenvolvemento da expresión oral e da comprensión verbal.
- Vocabulario básico da unidade en lingua materna e estranxeira.
- Outros recursos da expresión oral: poesías, adiviñas e trabalinguas.

- Iniciación na escritura: trazos (horizontal, vertical, semicircular, oblicuo, circular, ondulado) e grafías.
- Lectura e interpretación de imaxes, códigos, etiquetas e pictogramas.
- Realización de descrições sinxelas.
- Iniciación no uso do adxectivo e na concordancia de xénero.
- Técnicas e materiais da linguaxe plástica.
- Sons producidos polos medios de transporte, propios da rúa e de fenómenos atmosféricos característicos do inverno.
- Cancións da unidade: *Paseando pola rúa; Que tenda máis bonita!; Vai frío; In the street.*
- Posibilidades expresivas do corpo.
- Progreso no manexo dos diferentes dispositivos tecnolóxicos dispoñibles no centro.

Unidade 4: Á auga, patos!

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Imaxe global do propio corpo.
- Características diferenciais do corpo.
- Segmentos corporais.
- Motricidade global e fina.
- Xogos e actividades psicomotores.
- Colaboración nas actividades cooperativas.
- Educación emocional: os celos.
- Progreso na adquisición de hábitos de hixiene, alimentación, descanso, seguridade persoal e coidado da saúde.

Área 2: Coñecemento do contorno

- A auga: características.
- Estados da auga: sólido, líquido e gasoso.

- Importancia da auga para a vida: alimentos, hixiene.
- Comprensión da necesidade de non malgastar a auga.
- A chuvia e o arco da vella.
- Medios de transporte que navegan pola auga: barco e submarino.
- Algúns animais acuáticos.
- Profesións: bombeiro/a, mergullador/a.
- Repaso das situacións espaciais diante-detrás, arriba-abaixo, dentro-fóra.
- Repaso dos tamaños grande-pequeno e as medidas longo-curto.
- Repaso das formas circular e cadrada.
- Repaso dos cuantificadores cheo-baleiro; máis que-menos que.
- Repaso dos cardinais 1 e 2.
- Iniciación ao conteo.
- Cor verde.
- Propiedades dos obxectos: igual-diferente.
- Experimentos sinxelos: obxectos que flotan; como pasar de líquido a sólido e de líquido a gas.

Área 3: Linguaxes: Comunicación e representación

- Contos: *Á auga, patos!*; *Os celos*; *O muíño máxico*.
- Vocabulario básico da unidade en lingua materna e estranxeira.
- Outros recursos da expresión oral: poesías, adiviñas e refráns.
- Iniciación na escritura: trazos e grafías.
- Lectura e interpretación de imaxes, etiquetas, códigos e pictogramas.
- Iniciación no uso do verbo e na concordancia de número.
- Normas que rexen o intercambio lingüístico: escoitar aos demais, non falar ao mesmo tempo que outros...

- Realización de actividades plásticas individualmente e cooperativamente.
- Sons producidos pola auga en diferentes estados e lugares, o do barco e o do camiión de bombeiros.
- Instrumentos musicais: os axóuxeres.
- Cancións da unidade: *O barquiño vai polo mar; Dona Pinguíña; Vai frío; There is water.*
- Posibilidades expresivas dos diferentes tipos de linguaxe.
- Dispositivos e recursos tecnolóxicos dispoñibles no centro: iniciación na súa utilización.

Unidade 5: Unha horta no xardín

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Avance no coñecemento do corpo.
- Sentidos: oído e olfacto.
- Coidado da saúde: a actividade física, alimentos saudables e alimentos prexudiciais.
- Progresivo control nas necesidades básicas.
- Autonomía progresiva na alimentación e nas rutinas e actividades de clase.
- Progreso na motricidade global e fina.
- Xogos e actividades psicomotores.
- Educación emocional: o enfado.

Área 2. Coñecemento do contorno.

- Estacións do ano: a primavera.
- Lugares de lecer e diversión: o parque.
- As plantas: coidados que requiren.
- Normas de comportamento en parques e xardíns.
- Profesións: xardineiro e agricultor.
- A horta e os alimentos e produtos de orixe vexetal.
- Insectos e animais que viven en parques e xardíns.

- Situación espacial: un lado-outro lado.
- Repaso dos tamaños e medidas: alto-baixo e grande-pequeno.
- Forma triangular.
- Cuantificadores: máis-menos.
- Repaso dos cardinais 1 e 2.
- Cardinal 3.
- Iniciación ao conteo.
- Propiedades dos obxectos: igual-diferente.
- Cor laranxa.
- Realización de series.

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación.

- Contos: *Unha horta no xardín; O enfado: Os sete cabritiños e o lobo.*
- Vocabulario básico da unidade en lingua materna e estranxeira.
- Outros recursos da expresión oral: poesías, adiviñas e refráns.
- Iniciación na escritura: trazos e grafías.
- Lectura e interpretación de imaxes, etiquetas, códigos e pictogramas.
- Realización de descrições sinxelas.
- Frases afirmativas e negativas.
- Técnicas e materiais da linguaxe plástica.
- Sons ambientais propios da primavera e dalgúns instrumentos musicais.
- Cancións da unidade: *Samba no meu xardín; A horta; A primavera; Butterflies in the garden.*
- Posibilidades expresivas do corpo.
- Tecnoloxías da información e da comunicación.

Unidade 6: As ras

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Avance no coñecemento do corpo.
- Comparación do propio corpo co corpo dalgúns animais.
- Imaxe positiva e axustada de si mesmo.
- Hixiene das mans logo do contacto con animais.
- Importancia da actividade física e da alimentación saudable.
- Hábitos relacionados coas actividades cotiás.
- Progreso na motricidade global e fina.
- Xogos e actividades psicomotores.

Área 2. Coñecemento do contorno.

- As ras: características morfolóxicas, tipos, hábitat, metamorfose...
- Animais con diferentes tipos de pel.
- Forma de desprazarse dalgúns animais.
- Animais domésticos, animais que voan e animais que nadan.
- Alimentos de orixe animal.
- Repaso das nocións espaciais.
- Repaso dos tamaños e medidas.
- Repaso de cuantificadores.
- Repaso dos cardinais 1, 2 e 3.
- Conteo.
- Repaso de cores. Cor morada.
- Propiedades dos obxectos: aberto-pechado.

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación.

- Contos: *A ra Tidalí*; *Os tres porquiños*.
- Vocabulario básico da unidade en lingua materna e estranxeira.

- Outros recursos da expresión oral: poesías, adiviñas e refráns.
- Iniciación na escritura: trazos e grafías.
- Lectura e interpretación de imaxes, etiquetas, códigos e pictogramas.
- Realización de descrições sinxelas.
- Iniciación no uso do singular, do plural e da concordancia de xénero.
- Técnicas e materiais da linguaxe plástica.
- Sons producidos por algúns animais.
- Cancións da unidade: *Baixo o mar; Nana, a ra; Que calor!; Stop!*
- Posibilidades expresivas das diferentes linguaxes.
- Iniciación na utilización de recursos e dispositivos interactivos dispoñibles no centro.

5. TEMPORALIZACIÓN

O presente proxecto educativo desenvólvese ao redor de seis unidades didácticas do seguinte xeito:

1º Trimestre

- Período de adaptación (do 9 ao 21 de setembro)
- U.D.1: Monstriños no cole? (do 22 de setembro ao 5 de novembro)
- U.D.2: Na casa de Kuro (do 8 de novembro ao 20 de decembro)

2º Trimestre

- U.D.3: Imos á rúa? (do 10 xaneiro ao 18 de febreiro)
- U.D.4: Á auga, patos! (do 21 de febreiro ao 25 de marzo)

3º Trimestre

- U.D.5: Unha horta no xardín (do 28 marzo ao 6 de maio)
- U.D.6: As ras (do 9 de maio ao 3 de xuño)
- Reforzo e consolidación (do 6 ao 22 de xuño)

6. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Pila Teleña di sobre a avaliación que consiste nunha operación que se realiza na actividade educativa que ten como obxectivo alcanzar o melloramento continuo dun grupo de alumnos. A **Orde 25 de xuño de 2009** que regula a implantación, desenvolvemento e avaliación do 2º ciclo da educación infantil en Galicia, di que debe constituír unha **práctica habitual e permanente** na aula para mellorar os procesos de ensino- aprendizaxe. Dado o seu **carácter global** atenderei ao desenvolvemento das capacidades do alumnado e á práctica docente. O **carácter continuo** permitírame coñecer como levo a cabo o proceso, se é axeitado ou polo contrario teño que modificar a intervención educativa e en que dirección, conferíndolle así un carácter **formativo, retroalimentador, regulador, orientador e autocorrector**.

A continuación, formulo un interrogante sobre a avaliación seguindo a **César Coll**.

QUE VOU AVALIAR? A resposta está nos **criterios de avaliación**, indicadores do grao de consecución das capacidades sinaladas nos obxectivos, consensuados polo equipo de ciclo e adaptados por min ás características do meu grupo. O **Decreto 330/2009** especifica os criterios para cada área que deben ser concibidos como referentes para a avaliación.

Salientar por último, os **aspectos máis importantes a avaliar na Educación Infantil son:**

- A organización da aula, o seu clima escolar e as diversas interaccións:
 - Adaptei os espazos ás necesidades e características do meu alumnado.
 - Axustei os tempos de forma positiva para a realización das actividades programadas.
 - Seleccionei axeitadamente o material para que os nenos acadasen os obxectivos.
 - Promovín diferentes agrupamentos para favorecer as interaccións entre os nenos e nenas.
- A coordinación entre os profesionais dun mesmo ciclo e a coherencia entre os ciclos:
 - Colaborei co resto de profesorado para deseñar e levar a cabo as programacións.
 - Mantiven reunións cos especialistas para expoñer puntos en común, programar e avaliar.
- A regularidade e calidade da relación coas familias e a súa participación:
 - Promovín dentro da miña aula a participación das familias en diferentes actividades.

- Mantiven informadas ás familias do meu alumnado de todo o relativo ao proceso educativo.
- Facilitei ás familias que acudisen á titoría para falar aspectos dos seus fillos e fillas.
- A adecuación da proposta pedagóxica e da propia planificación:
 - Os obxectivos e contidos estiveron adaptados ao nivel psicomadurativo do meu alumnado.
 - Fomentei a realización de actividades que contemplaran diferentes agrupamentos, habilidades cognitivas e emocionais, competencias básicas, construción de coñecemento,...
- Adecuación da proposta metodolóxica na contribución á adquisición das competencias:
 - Desenvolvín actividades de interacción lingüística, comprensión, lectura e escritura.
 - Promovín actividades de manipulación e exploración fomentando o razoamento matemático.
 - Puxen aos nenos/as en contacto co entorno físico e natural valorando o que nos ofrece.
 - Fomentei o uso das tic's para a busca de información e adquisición de coñecemento.
 - Impliquei ao alumnado en actividades grupais para traballar a adquisición de hábitos sociais.
 - Traballei actividades de forma creativa para valorar diferentes manifestacións artísticas.
 - Iniciei aos nenos e nenas na aprendizaxe e no ser capaz de continuoalo de forma autónoma.
 - Facilitei actividades onde tomen a iniciativa e escollan opcións con criterio propio.
- A evolución no proceso de aprendizaxe do alumnado:

Unidade 1: Monstriños no cole?

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Identifica algúns elementos do seu corpo.
- Nomea algunhas accións que pode realizar coas mans e cos pés.
- Identifica algunhas calidades dos obxectos por medio dos sentidos.
- Identifícase a si mesmo como neno ou nena, segundo corresponda.
- Nomea algunhas accións que pode realizar e que non poden facer os bebés.
- Sabe que o corpo vai cambiado cando medramos.
- Lava as mans só e sabe cando debe facelo.
- Sabe que necesita xabón e toalla para asearse axeitadamente.

- Mellora a motricidade global.
- Adquire precisión nos movementos finos.
- Está contento no colexio.
- Participa nas tarefas de traballo cooperativo.
- Colabora no mantemento da orde na clase.
- Expresa alegría coa cara mediante acenos e sabe cando os seus compañeiros ou compañeiras están alegres.
- Nomea obxectos que non se deben meter na boca.
- É consciente de que debe probar diferentes alimentos, practicar deporte e descansar adecuadamente.

Área 2. Coñecemento do contorno

- Coñece a utilidade dos obxectos da clase.
- Desenvólvese con autonomía adecuada á súa idade nas dependencias do colexio e na clase.
- Relaciónase cos seus compañeiros e compañeiras e co docente e compórtase adecuadamente.
- Nomea algunhas pezas de vestir propias do outono e relaciónaaas coa parte do corpo na que se poñen.
- Sabe que no outono chove e debe utilizar o paraugas.
- Discrimina obxectos que se atopan dentro ou fóra nunha situación dada.
- Recoñece a calidade grande-pequeno nos obxectos.
- Sinala obxectos de cor vermella.
- Recoñece algunhas semellanzas e diferenzas entre os obxectos.
- Identifica o número 1 e segue a direccionalidade.
- Recoñece obxectos do seu contorno con forma circular.
- Utiliza o razoamento para realizar clasificacións e asociacións atendendo aos criterios traballados.

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación

- Comprende os contos lidos na clase e permanece atento.
- Contesta correctamente a algunhas preguntas formuladas sobre os contos.
- Expresa as súas necesidades, opinións e desexos de xeito adecuado.
- Pronuncia de maneira cada vez máis clara e correcta.
- Articula frases de forma progresivamente correcta.
- Realiza descrições moi sinxelas.
- Iniciouse no uso do nome.
- Recita algunhas poesías co ritmo e a entoación axeitados.
- Resolve algunhas adiviñas sinxelas.
- Esborranha libremente e dentro dun espazo delimitado.
- Realiza trazos horizontais, verticais e oblicuos.
- Comprende a información proporcionada polas etiquetas, as imaxes e os pictogramas.
- Comeza a relacionar imaxes con textos.
- Saúda correctamente ao entrar na clase.
- Despídese cando sae utilizando a expresión axeitada.
- Coñece o son dalgunha palabra en lingua estranxeira.
- Sinala algúns obxectos ou imaxes cando se nomean en inglés.
- Utiliza adecuadamente os materiais plásticos.
- Participa nas actividades plásticas realizadas cooperativamente.
- Identifica algúns sons propios do colexio, producidos polo corpo e característicos do outono.
- Segue o ritmo das cancións e participa nas actividades musicais.
- Expresa sentimentos e emocións co corpo.
- Adopta o papel que se lle asigna nas dramatizacións da clase.
- Utiliza algúns recursos interactivos dispoñibles na aula.

Unidade 2: Na casa de Kuro

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Identificar algúns elementos do corpo.
- Coñece algúns trazos e características persoais.
- Mellora o control dos seus movementos.
- Mantén o equilibrio sobre diferentes superficies.
- Mellora a precisión dos seus movementos finos.
- Recorta, puntea e pega con maior destreza.
- Realiza de xeito autónomo accións relacionadas coas actividades cotiás.
- Sabe que hai tarefas na casa que pode realizar.
- Sabe que debe tomar todo tipo de alimentos.
- Sabe que practicar deporte é bo para a saúde.
- Escoita as achegas dos seus compañeiros e compañeiras nas tarefas realizadas cooperativamente.
- Sabe cando os seus compañeiros e compañeiras están tristes.
- Cóntalles aos demais qué lle produce tristeza.

Área 2. Coñecemento do contorno.

- Identifica os membros da súa familia.
- Sabe que na casa existen unhas normas e que debe colaborar nalgúns tarefas.
- Nomea algúns froitos propios do outono.
- Relaciona as diferentes pezas de vestir coa parte do corpo na que se poñen.
- Sabe que existen diferentes tipos de vivenda.
- Nomea as partes externas dunha casa.
- Relaciona os diferentes obxectos coa dependencia á que pertencen, e nomea as accións que se realizan en cada unha.
- Coñece a importancia de reciclar na casa e a cor dos diferentes colectores.
- Sabe que as vivendas xaponesas son diferentes ás nosas.

- Lembra algúns datos sobre os costumes, os xogos, os vestidos, as festas... dos xaponeses.
- Sinala obxectos vermellos e amarelos.
- Identifica semellanzas e diferenzas entre imaxes e obxectos.
- Realiza estimacións atendendo ao tamaño grande-pequeno.
- Recoñece obxectos do seu contorno con forma circular.
- Agrupa obxectos atendendo ao cuantificador moitos-poucos.
- Localiza obxectos no espazo atendendo aos criterios dentro-fóra, arriba-abaixo.
- Realiza a grafía do número 1 e asócioa coa cantidade correspondente.
- Utiliza o razoamento para realizar series, clasificacións, asociacións e agrupacións atendendo aos criterios traballados.

Área 3. Linguaxes: comunicación e representación.

- Narra coas súas propias palabras os contos lidos na clase.
- Responde adecuadamente ás ordes dadas polo adulto.
- Comprende as mensaxes que lle comunican os seus compañeiros e compañeiras.
- Participa nos diálogos da clase expresando de xeito adecuado as súas opinións.
- Chama ás persoas polo seu nome propio.
- Articula frases de xeito progresivamente correcto.
- Recita algunhas poesías co ritmo e a entoación adecuados.
- Resolve algunhas adiviñas sinxelas.
- Realiza trazos e grafías con progresiva precisión.
- Comprende a información proporcionada polas etiquetas, as imaxes, os códigos e os pictogramas.
- Le e forma frases sinxelas coas cartolinas de imaxes e os pictogramas da unidade.
- Sinala algúns obxectos e imaxes cando os nomeamos en inglés.
- Di algunha palabra e expresión sinxela en lingua estranxeira.
- Utiliza adecuadamente os materiais plásticos.

- Mostra orixinalidade na realización das súas producións.
- Respecta o traballo de compañeiros e compañeiras nas actividades plásticas realizadas cooperativamente.
- Identifica os sons da unidade despois de escoitar a súa reprodución.
- É capaz de memorizar e reproducir ritmos melódicos sinxelos.
- Apóiase na linguaxe corporal para comunicarse.
- Adopta o papel que se lle asigna nas dramatizacións da clase.
- Accede a algúns recursos dixitais dispoñibles no centro.

Unidade 3: Imos á rúa?

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Sinala no seu corpo e no dos demais as partes que o docente nomea.
- Identifica algunhas das súas características persoais e respecta as dos demais.
- Controla a marcha e a parada.
- Os seus movementos globais son cada vez máis coordinados.
- Esfórzase por realizar as actividades de recortado, picado, grafías, trazos...
- Participa nos xogos e actividades psicomotores.
- Manexa de xeito máis preciso e correcto os instrumentos que utiliza habitualmente.
- Desenvólvese con maior autonomía e iniciativa nas situacións da vida diaria.
- Sabe que debe probar diferentes alimentos e practicar exercicio físico
- Móstrase colaborador nas actividades realizadas en grupo.
- Desenvolve a observación, a atención e a percepción visual necesarias para a realización das diferentes actividades.
- Nomea algunhas situacións que lle producen medo.
- Busca a axuda do adulto para superar os seus medos.

Área 2: Coñecemento do contorno

- Nomea algúns elementos do contorno.

- Relaciona algúns produtos co establecemento no que poden adquirirse.
- Sabe que debe comportarse adecuadamente cando pasee pola rúa ou vaia a algún comercio.
- Sabe que non debe ensuciar a rúa e que existen diferentes colectores para depositar os residuos.
- Nomea diferentes medios de transporte.
- Sabe que existen unha serie de normas que debe respectar cando viaxa nos medios de transporte.
- Coñece o significado dalgúns sinais de tráfico.
- Sabe que o policía local organiza o tráfico.
- Nomea algunhas pezas de vestir propias do inverno e relaciónaaas coa parte do corpo na que se poñen.
- Sabe que no inverno vai frío e que nalgúns lugares neva.
- Discrimina obxectos que se atopan arriba ou abaixo nunha situación dada.
- Recoñece a medida longo-curto nos obxectos.
- Discrimina a forma cadrada entre outras figuras.
- Identifica a cor azul.
- Determina o criterio que segue unha serie para continuala.
- Coñece a diferenza entre cheo e baleiro.
- Segue a direccionalidade do número 2.
- Relaciona os cardinais 1 e 2 coas cantidades correspondentes.
- Conta ata 2.

Área 3: Linguaxes: Comunicación e representación

- Comprende os contos lidos na clase e contesta adecuadamente as preguntas formuladas sobre eles.
- Articula frases máis longas e cunha estruturación algo máis correcta.
- Participa en diálogos e respecta a quenda de palabra.

- Amplía o vocabulario.
- Realiza descrições simples de obxectos cotiáns.
- Atribúe unha calidade a un nome.
- Recita algunhas poesías co ritmo e a entoación adecuados.
- Resolve algunhas adiviñas sinxelas.
- Realiza trazos e grafías.
- Comprende a información proporcionada polas etiquetas, as imaxes, os códigos e os pictogramas.
- Compón frases coas cartolinas e pictogramas da unidade atribuíndo algunha calidade.
- Amplía o vocabulario en lingua estranxeira.
- Sinala algúns obxectos ou imaxes cando os nomeamos en inglés.
- Utiliza diferentes técnicas e materiais nas súas producións e é orixinal e creativo.
- Goza coas actividades plásticas e artísticas realizadas de xeito individual e en grupo.
- Identifica algúns sons relacionados cos contidos despois de escoitar a súa reprodución.
- Segue o ritmo das cancións e aprende algunhas letras.
- Exprésase a través da linguaxe musical.
- Utiliza recursos extralingüísticos para facerse entender.
- Repasa algúns contidos utilizando dispositivos tecnolóxicos.
- Recoñece as iconas dalgúns programas.

Unidade 4: Á auga, patos!

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Expresa algunhas das súas características físicas.
- Coñece elementos e partes do corpo traballados.
- Sabe que por medio do sentido do tacto pode percibir a temperatura de obxectos e elementos.
- Mellora a coordinación dinámica xeral dos seus movementos.

- Goza coas actividades psicomotrices.
- Recorta, puntea, pega, colorear, repasa... con maior precisión.
- Comeza a adquirir habilidades para controlar os seus impulsos ante situacións que lle producen celos.
- Sabe que sentir celos dos demais faulle dano a si mesmo.
- É progresivamente autónomo nas actividades relacionadas co aseo, a alimentación, o vestido, o coidado da saúde e o traballo en equipo.
- Acepta o rol que se lle asigna nas tarefas de traballo cooperativo.

Área 2: Coñecemento do contorno

- Coñece e nomea os diferentes estados nos que pode atopar a auga.
- Explica, de xeito adecuado á súa idade, por qué a auga é importante para a vida.
- Sabe que algúns alimentos conteñen auga.
- Comprende que non debe malgastar a auga.
- Explica cando podemos ver o arco da vella
- Nomea o medio físico polo que navegan os barcos e os submarinos.
- Nomea algúns animais que non poden vivir fóra da auga.
- Explica o traballo que realizan os/as bombeiros/as e valora o labor que realizan.
- Discrimina obxectos que se atopan diante ou detrás, arriba ou abaixo, dentro ou fóra nunha situación dada.
- Recoñece os tamaños grande-pequeno e longo-curto nos obxectos.
- Diferencia obxectos do seu contorno con forma circular e con forma cadrada.
- Aplica adecuadamente os cuantificadores traballados: cheo-baleiro; máis que-menos que.
- Realiza a grafía dos números 1 e 2 de xeito cada vez máis correcto e asóciaos coas súas cantidades.
- Discrimina a cor verde.
- Identifica o criterio que segue unha serie para continuala.
- Realiza clasificacións e agrupacións atendendo a diferentes criterios.

- Manipula auga para extraer algunhas conclusións.

Área 3: Linguaxes: Comunicación e representación

- Comprende as indicacións e explicacións dadas polo docente.
- Goza coa lectura de contos e é capaz de entender narracións máis extensas.
- Amplía o seu vocabulario en lingua materna e estranxeira.
- Comunica os seus desexos e necesidades de xeito adecuado e entende as demandas dos demais.
- Utiliza o vocabulario aprendido.
- Comeza a utilizar adecuadamente os tempos verbais nas súas producións orais.
- Respecta as normas que rexen o intercambio lingüístico nas diferentes situacións comunicativas que se producen na aula (non interrompe, garda a quenda...).
- Recita algunhas poesías co ritmo e a entoación adecuados.
- Resolve algunhas adiviñas sinxelas.
- Realiza trazos e as grafías dalgúns números.
- Diferencia grafías de debuxos.
- Comprende a información proporcionada en diversos soportes escritos (imaxes, etiquetas, códigos...).
- Emprega diferentes técnicas na realización das súas producións.
- Recolle os seus materiais cando remata de utilizalos.
- Identifica algúns sons relacionados cos contidos.
- Baila seguindo diferentes ritmos e dramatiza algunhas accións nomeadas nas cancións.
- Apóiase en xestos para facerse entender.
- Goza coas dramatizacións propostas na clase.
- Repasa algúns contidos a través dos dispositivos dixitais.
- Sabe que debe utilizar moderadamente os recursos tecnolóxicos.

Unidade 5: Unha horta no xardín

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Identifica algúns elementos do seu corpo.
- Discrimina algunhas calidades por medio dos sentidos.
- Sabe que debe realizar exercicio.
- Nomea alimentos saudables e prexudiciais.
- Realiza as actividades de clase de xeito progresivamente autónomo.
- Contribúe ao mantemento da orde da clase.
- Coida os materiais individuais e os colectivos.
- Realiza e controla movementos máis complexos.
- Adquire maior precisión nos movementos finos.
- Goza nos xogos e actividades psicomotores.
- Controla, de xeito incipiente, o seu enfado.
- Axuda ao compañeiro que o necesita e é afectuoso.
- Colabora nas actividades de grupo.

Área 2: Coñecemento do contorno

- Conta de xeito moi sinxelo como cambia o contorno en primavera.
- Sabe que en primavera o parque se enche de flores e de insectos.
- Sabe que o parque é un lugar para divertirse e que debe comportarse adecuadamente.
- Nomea algúns alimentos e produtos de orixe vexetal.
- Coñece os coidados que necesitan as plantas para vivir.
- Diferencia o lugar de traballo do xardineiro/a e do agricultor/a, e nomea algunhas das súas ferramentas.
- Localiza obxectos e a si mesmo no espazo atendendo ao criterio un lado-outro lado.
- Discrimina a forma triangular entre outras figuras.
- Sabe indicar onde hai máis obxectos e onde hai menos.
- Recoñece os tamaños grande-pequeno e alto-baixo nos obxectos.

- Escribe os números 1, 2 e 3 e asóciaos ás cantidades correspondentes.
- Identifica a cor laranxa.
- Utiliza o razoamento para continuar series e resolver labirintos.
- Agrupa e clasifica atendendo a diferentes criterios.

Área 3: Linguaxes: Comunicación e representación

- Sabe que a través da linguaxe oral pode comunicar as súas necesidades, sentimentos e emocións.
- Comprende as mensaxes e as indicacións dos demais.
- Participa nos diálogos e na asemblea.
- Amplía o vocabulario.
- Articula de xeito adecuado e constrúe frases afirmativas e negativas nas súas producións orais.
- Recita poesías e refráns sinxelos.
- Resolve adiviñas.
- Realiza trazos circulares, ondulados, oblicuos combinados, horizontais e verticais combinados, en aspa e en zigzag.
- Comprende a información proporcionada polas etiquetas, as imaxes, os códigos e os pictogramas.
- Constrúe e le frases formadas coas imaxes e pictogramas.
- Amplía o vocabulario en inglés.
- Di algunha palabra e expresión sinxela en lingua estranxeira.
- Utiliza adecuadamente os materiais plásticos.
- Goza coas actividades plásticas e artísticas.
- Discrimina os sons do seu contorno.
- Participa e goza nas actividades musicais.
- Sabe que pode expresar as súas necesidades e emocións a través do corpo.
- Participa nas actividades de expresión corporal.

- Coñece como funcionan algúns dispositivos interactivos.
- Sabe que non debe permanecer moito tempo vendo a TV ou diante do ordenador.

Unidade 6: As ras

Área 1. Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal.

- Identifica segmentos e elementos corporais.
- Desenvolve unha imaxe axustada de si mesmo.
- Identifica semellanzas e diferenzas entre o seu corpo e o dalgúns animais.
- Sabe que debe realizar exercicio, practicar deporte e descansar o suficiente para estar san.
- Comprende que debe lavar as mans logo do contacto cun animal.
- Realiza as actividades e rutinas diarias con autonomía adecuada á súa idade.
- É autónomo na realización das actividades escolares individuais e mostra iniciativa nas actividades realizadas cooperativamente.
- Mellora a coordinación dinámica xeral, o equilibrio e o control dos seus movementos.
- Adquire maior precisión nos seus movementos finos: recorta, resga, colorear, puntea, realiza trazos...
- Goza nos xogos e actividades psicomotores.
- Controla, de xeito adecuado á súa idade, algunhas emocións.
- Sabe identificar algúns estados de ánimo dos seus compañeiros e compañeiras.

Área 2: Coñecemento do contorno

- Coñece algúns datos curiosos sobre as ras.
- Nomea algúns animais domésticos.
- Diferencia animais que nadan e animais que voan.
- Coñece o tipo de pel dalgúns animais.
- Relaciona algúns animais coa forma na que se desprazan.
- Nomea alimentos de orixe animal.

- Discrimina obxectos que se atopan en determinadas situacións espaciais.
- Recoñece os tamaños e as medidas nos obxectos.
- Identifica obxectos con forma circular, cadrada ou triangular
- Identifica os números 1, 2 e 3, escríbeos e asóciaos ás súas cantidades.
- Conta ata 3.
- Identifica obxectos de cor morada.
- Recoñece a propiedade aberto-pechado.
- Agrupa e clasifica atendendo a diversos criterios

Área 3: Linguaxes: Comunicación e representación

- Comprende as mensaxes que lle comunican os demais.
- Comprende contos máis extensos.
- É capaz de formular preguntas sobre as narracións e explicacións dadas polo docente en diferentes situacións.
- Respecta a quenda e escoita os demais nos diálogos e debates.
- Amplía o vocabulario e utilízao nas súas producións orais.
- Describe obxectos cotiáns.
- Enuncia frases cunha estruturación gramatical un pouco máis complexa (concordando xénero e número).
- Recita algunhas poesías e refráns.
- Participa en xogos lingüísticos.
- Realiza trazos e escribe números e algunhas letras.
- Le frases compostas con imaxes e pictogramas.
- Amplía o vocabulario en inglés e utilízao en situacións cotiáns.
- Mostra orixinalidade e sentido estético nas súas producións.
- Goza coas actividades plásticas e artísticas.
- Identifica o son producido por diferentes animais.
- Canta e baila seguindo o ritmo.

- Goza coas actividades musicais e de expresión corporal.
- Manexa diferentes dispositivos con maior soltura.
- Sabe que debe facer un uso moderado dos recursos tecnolóxicos.

7. PROCEDIMIENTO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Outro interrogante sobre a avaliación seguindo a **César Coll**, é: **COMO AVALIAR?** A resposta obtéñoa a través dos **procedementos e instrumentos de avaliación**. O meu principal procedemento será a **observación directa e sistemática** que serve para identificar as aprendizaxes adquiridas e o ritmo e características de cada neno/a, pero existen outros que me axudarán a obter a información necesaria: **observación natural, diario de aula, rexistro anecdótico, escalas ou guías de observación, cuestionarios e intercambios de experiencias con outros docentes especialistas cos que mantereirei unha reunión trimestral de avaliación, análise dos traballos dos nenos/as, a autoavaliación do grupo cooperativo, avaliación figuro-analóxica** que reflicte a opinión do neno/a sobre o seu traballo, e tamén contarei cos **cuestionarios, reunións, intercambios coas familias, etc...** Farei a **avaliación por triangulación**, xa que obteño datos do alumnado, profesorado e familias que contrastarei coas miñas observacións. Como titora coordinarei o proceso de avaliación do alumnado, recollendo a información proporcionada polos outros profesionais que participan no proceso e deixando constancia das valoracións, e recollendo os progresos efectuados e, se é o caso, as medidas de reforzo e adaptación levadas a cabo.

O o terceiro interrogante que formula **César Coll** é: **CANDO AVALIAR?** Debemos remitirnos a tres **momentos**:

Avaliación inicial, que me permite coñecer o punto de partida do meu alumnado, unha vez finalizado o período de adaptación.

Avaliación continua, recollendo información durante todo o proceso sobre a adaptación ás características dos nenos/as e a súa validez, adecuación e significatividade. Como titora informarei regularmente ás familias sobre os progresos e dificultades detectados no proceso educativo dos seus fillos/as a través dun informe trimestral e de forma persoal.

Por último, realizarei a **avaliación final** que permite valorar globalmente o proceso, coñecer o grao de consecución dos obxectivos e o nivel de idoneidade da miña función docente.

Como profesional da etapa de Infantil, propoño un cuarto interrogante **ONDE SE RECOLLE ESTA AVALIACIÓN?** A resposta ven dada polos documentos de avaliación. Concretamente no 4º nivel de Educación Infantil cubrirei o boletín trimestral de información ás familias, e o informe anual de avaliación individualizado do 4º nivel ao rematar o curso partindo dos datos obtidos da avaliación continua.

Como conclusión, dicir que entendo a avaliación como unha reflexión acerca da realidade educativa diaria co fin de mellorar a práctica docente.

8. METODOLOXÍA

Tratarei as decisións relativas a como ensinar, tendo en conta que non existe un método mellor que outro, xa que depende dos beneficios que se conseguen na axuda pedagóxica.

Partindo das **ORIENTACIÓNS METODOLÓXICAS** recollidas no Decreto 330/2009 e do **enfoque competencial**, organizo a práctica educativa en torno aos seguintes principios:

PERSPECTIVA DIDÁCTICA. Organizarei os contidos co **enfoque globalizador** defendido por Decroly, xa que os nenos/as deben aprender dende unha perspectiva global, integrada e diversa. Aplicarei o **enfoque competencial** que modifica os puntos de vista convencionais sobre a forma de aprender e de ensinar, pois o aspecto central non é a acumulación de coñecementos, senón o desenvolvemento das posibilidades que posúe calquera individuo mediante fórmulas de “saber e facer” contextualizadas. Partirei do principio de **consistencia evolutiva** de Piaget que supón adaptar os contidos e actividades ao nivel psicomadurativo dos nenos. Isto garantirá a aplicación do principio de **pedagogía do éxito** de Vigotsky ou Froëbel, propoñendo aos alumnos/as actividades que partan da **zona de desenvolvemento próximo** e que poidan realizar con éxito. Poñerei en práctica o principio das **interaccións positivas medio ambiente/neno/a**, sinalado por Vigotsky, a través da **organización do traballo por proxectos** negociados e consensuados no grupo que fomentan as interaccións positivas dos nenos/as co entorno e que permiten que o alumnado aprenda a planificar, decidir, coordinar e organizarse. Outro aspecto da perspectiva didáctica, seguindo a Montessori e Carmen Díez Navarro é adecuar o ensino aos intereses e necesidades educativas do alumnado, aplicando o principio de **individualización**. Con esta proposta pretendo que a vida cotiá entre na miña aula, aplicando o principio de **aprendizaxe significativo e funcional**, porque as aprendizaxes, seguindo a Ausubel, deben de relacionarse co que o alumno/a xa sabe previamente.

Como membro/ coordinadora dun grupo de traballo no CFR Ferrol, incido moito na **APRENDIZAXE COOPERATIVA**, como técnica educativa que se centra no grupo, tomando ao individuo como parte integral do mesmo e imprescindible, e desenvolvendo o principio de

socialización. Seguindo a Pújolas, Oliveras, Juan, Pi, Calduch e Lago para implementar este aprendizaxe na aula, pola idade do meu alumnado, teño en conta dous dos tres ámbitos fundamentais: a cohesión de grupo e o traballo en equipo como recurso, prestándolle máis atención ao primeiro. Ademais, será un **recurso didáctico básico** na aula o **principio de actividade lúdica** promovida por Froëbel e Montessori, xa que o **xogo** é o motor de desenvolvemento do neno/a e promoverei un clima de **seguridade** e **confianza**, onde a **afectividade** sexa o fío condutor de todo o proceso.

AMBIENTE DE APRENDIZAXE. En canto a **distribución espazo-temporal**, é un recurso didáctico básico na miña tarefa docente a ter en conta, tal como establece a nosa disposición curricular e autores de renome como Gairín, Antúnez ou Piaget.

A **distribución do tempo** é un recurso flexible, organizativo e relevante no proceso de construción persoal dos nenos/as. Adáptome ás características e ritmos do alumnado seguindo o principio de flexibilidade, acomodando a secuencia temporal e duración das actividades ao modo de ser e de aprender dos nenos, combinando tempos de actividade con tempos de descanso, tempos onde seguirán ás miñas consignas e outros nos que realizarán xogo libre e espontáneo. Terei en conta a **curva de aprendizaxe de Emil Kraepelin**, que di que as tarefas que requiren maior esforzo e concentración débense facer a primeira hora da mañá. Traballarei con carácter invariable **hábitos ou rutinas**, que contribúen á creación dun ambiente de seguridade e supoñen unha secuencia estable de actividades, favorecen a comprensión do paso do tempo e axudan a prever accións. Distribución da xornada da aula:

- Momento da entrada: hábitos de hixiene covid, autonomía no vestido, rutinas, asemblea inicial, motivación cara ao centro de interese e presentación das actividades do día.
- Actividades sobre o centro de interese en diferentes agrupamentos como o gran grupo, a nivel individual, equipos cooperativos, parellas, etc...
- Hora do aseo, almorzo e saída ao patio do recreo. Volta á calma e hora de ler.
- Actividades rotatorias actividades tamén en diferentes agrupamentos de linguaxe artístico, corporal, musical, dixital, atención educativa, etc...

- Momento de recoller e despedirse. Asemblea de recordo e rutinas de saída (hábitos de hixiene covid)

O **espazo** organízase con intención educativa de modo que permite atender ás necesidades de movemento, afecto, xogo, exploración, comunicación ou descanso dos nenos/as, dentro da nova realidade que estamos a vivir. Esta distribución facilitará os desprazamentos seguros e será accesible seguindo a Fröebel ou Decroly. Tódolos espazos son xeradores de interacción e comunicación, polo que preverei que as nenas/os dispoñan de lugares propios pero non de uso común para compartir. Neste curso escolar non terei en conta o **espazo exterior** como unha prolongación do que acontece na aula, xa que non imos facer actividades nos corredores, entrada principal..seguindo as indicacións educativas sanitarias.

PAPEL DO PROFESORADO. O meu papel é de **guía, orientadora e dinamizadora**, que organiza e conduce, pero que tamén aprende partindo dos coñecementos previos do alumnado. Estimuladora da creatividade contrarrestando convencionalismos e estereotipos. Seguindo a Robert Swartz e Lipman, potenciarei habilidades de pensamento, e proporcionareilles ferramentas que lles permitan evolucionar co fin de construír novas aprendizaxes. Partirei dos seus esquemas de coñecemento para ofrecer unha intervención que conecte co saber, saber facer e saber estar. Seguindo a filosofía para nenos traballarei habilidades cognitivas e emocionais, deixando que os pequenos pensen, falen e consideren diversas perspectivas de forma que se convertan en persoas máis reflexivas.

PAPEL DO ALUMNADO. Serán protagonistas e exploradores activos da súa aprendizaxe. Aprenderán facendo nun proceso que require observación, manipulación, experimentación, reflexión e esforzo mental, seguindo así a Reggio Emilia. Realizarán actividades de forma autónoma, con iniciativa, planificar e secuenciar a súa acción, etc...

AGRUPAMENTOS. Organizarei diversos agrupamentos para atender á diversidade e tamén para fomentar un bo ambiente de convivencia. Así, levaremos a cabo traballos en:

Gran grupo como as asembleas, exposicións, lectura de contos, xogos, cancións, etc... e tamén actividades con nenos/as dos outros cursos de infantil ou de educación primaria.

Pequenos grupos como nos equipos de traballo para a aprendizaxe cooperativa. Estarán formados por 5 neno/as fixos ao longo do curso e baseados na cohesión do grupo. Traballarán tamén en **parellas** desenvolvendo o diálogo, a tutoría entre iguais, etc...

Por último sinalar o traballo a nivel **individual**, que servirá para abordar conceptos máis específicos, o reforzo individual con algún neno/a que o precise, a autoavaliación figuro-analóxica para traballar a reflexión e as habilidades cognitivas.

APERTURA AO CONTORNO. Será un recurso na aula xa que a educación infantil acada o seu pleno sentido nun marco de colaboración entre os elementos que inciden no proceso educativo: o equipo docente, as familias e o contorno, cunha tarefa compartida. No centro hai unha boa **coordinación entre o profesorado**, intercámbianse ideas, experiencias, e suxestións como a transición de educación infantil a primaria.

ACTIVIDADES: As actividades que desenvolveremos favorecerán a autonomía, afectividade e a comunicación. Realizarei actividades iniciais como as de ambientación, motivación, de coñecementos previos, etc...; de desenvolvemento e finais para afianzar contidos, e constatar se acadaron os obxectivos. Terei en conta a **diversidade** da aula, realidade social derivada da singularidade de cada persoa e contexto. Cada neno e nena ten características e peculiaridades, e cada situación que viven provoca neles diferentes estados emocionais e expresións, polo que como mestra adaptarei o proceso de ensino aprendizaxe ao grupo. Seguindo a Montessori, individualizarei o ensino partindo do nivel psicomadurativo e as características persoais de cada neno e nena.

Por outra banda sinalar que no **SUPOSTO DE EDUCACIÓN A DISTANCIA**, as familias do alumnado do dito curso teñen habilitada a aplicación móbil TokApp School e todas contan con correo electrónico, para manter contacto e, de ser posible, fornecer contidos educativos.

9. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

Os **materiais** serán variados, asumibles e motivadores, adaptados á idade dos nenos/as **cumprindo as normas básicas de seguridade e hixiene** e os principios de funcionalidade que propugna Gimeno Sacristán.

Os materiais curriculares axeitaranse aos contidos, ás características e necesidades do contexto educativo e ás características individuais do meu alumnado. As familias foron informadas sobre este material no mes de xuño do pasado curso:

- .Infantil 3 Anos FLOCOS DE MILLO 3 ANOS GALICIA, Mª DOLORES CAMPUZANO, XERAIS

- MOLALALETRA.NIVEL 1.LETRILANDIA.EDELVIVES

Ademais doutros materiais curriculares elaborados por min mesma, ofrecerán múltiples posibilidades de uso en función das necesidades de cada situación.

Tamén contarei con materiais didácticos como elementos do medio natural e sociocultural que favorecerán o vínculo coa identidade do alumnado e crearán un ambiente significativo, ademais de espertar o interese por explorar e experimentar.

A organización e disposición dos materiais na escola **facilitará a autonomía e independencia** dos nenos e das nenas. Colocaranse en diversos lugares accesibles de maneira que poidan ser vistos e utilizado de forma autónoma, e permitir a realización de actividades de modo descentralizado. Deben dispoñerse ordenadamente de maneira que se permita coñecer a súa situación, facilitar a súa colocación posterior e favorecer a creación de hábitos de orde.

Tenderemos a **recuperar, reutilizar e reciclar materiais**. Así, axudaremos a descubrir novas posibilidades de uso e a reducir o consumismo imperante. Como tamén empregaremos o **ordenador coa pantalla dixital** como un medio que enriquecerá o contexto de aprendizaxe, xa que fai que o proceso de ensino sexa máis motivador. Así mesmo, posibilitará a aprendizaxe por descubrimento, favorecendo o traballo en grupo, o

desenvolvemento da curiosidade e, ademais, a realidade virtual que proporciona o ordenador potencia a capacidade de abstracción.

Tomarei como un **evento educativo** a distribución e recollida de materiais para o que disporei dun tempo en cada xornada, que aproveitarei para educar en valores.

Non debe esquecerse o **papel compensador** da escola, facilitando que algúns pequenos/as teñan acceso á manipulación de obxectos e recursos inusuais no contexto no que se desenvolven. Dentro destes recursos materiais cómpre sinalar a importancia que lle concedo ao **conto** dentro da aula. Elemento motivador que axuda a desenvolver a linguaxe, estimula o vocabulario e ten gran valor pedagóxico como din Gianni Rodari e Ana Pelegrín. Así como o **xogo**, que é o motor da aprendizaxe.

10. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

Malia, que inicialmente ningún neno ou nena do meu grupo precisan medidas de atención á diversidade, cómpre establecer quen son alumnos/as neae. Segundo a **LOE** e o **Decreto 229/2011** os alumnos e alumnas neae son aqueles que requiren de forma temporal ou permanente, apoios ou provisións educativas diferentes ás ordinarias por presentar necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe, por altas capacidades intelectuais, por incorporarse tardiamente ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar; a **LOMCE**, engade o TDAH como un ámbito específico dentro desta definición.

A atención ao alumnado NEAE, débese iniciar no momento en que se detecte a necesidade, e rexerase polos principios de **equidade, normalización, inclusión e compensación de desigualdades**, dándolles a resposta educativa que mellor se adapte ás súas necesidades.

Sinalar, que se nalgún momento algún neno ou nena presentan neae, a miña práctica educativa basearase na aplicación dunhas **medidas inclusivas e integradoras**, tendo en conta o **principio de flexibilidade**, seguindo así a filosofía do Decreto 229/2011. Tamén, levarei a cabo, entre outras, as seguintes adecuacións:

- Compensar na medida do posible as desigualdades de partida.
- Ofrecer oportunidades múltiples e variadas de aprendizaxe que transcendan estereotipos.
- Promover un contexto no que atenderei ás características e peculiaridades dos nenos.
- Realizar unha organización de tempos e espazos, que faciliten a aprendizaxe significativa.
- Poñer en práctica unha educación compartida.
- Prestar máis atención aos procesos que aos resultados que obteña o alumnado.
- Realizar actividades de reforzo e ampliación para evitar a desmotivación ou aburrimiento.

11. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC

Os nenos e nenas conviven dende o seu nacemento con todo tipo de equipos tecnolóxicos, polo que requiren un tratamento educativo específico, por isto, a escola non pode permanecer ao marxe das TICs.

No **Plan TIC do centro** establécese que tanto meu nivel educativo, como nos outros de educación infantil e en todos os de educación primaria, temos que ter moi presentes os seguintes principios:

- Partir do nivel de desenvolvemento da alumnado
- A construción de aprendizaxes significativas.
- A capacidade de aprender a aprender.
- A modificación de esquemas de coñecemento.
- E a intensa actividade por parte do alumnado.

Na **educación infantil**, consideramos que este tratamento debe ter dúas funcións: as TICs como recurso didáctico e as TICs como obxecto de estudo. A meta é achegarnos ao ordenador (pantalla dixital) e internet como instrumentos dinamizadores educativos e coñecer os seus usos básicos e as súas posibilidades.

E deste xeito, plantexamos como obxectivos:

*Iniciarse na utilización de programas informáticos sinxelos.

*Iniciar ao alumnado en Internet con capacidade de procura de información e de tratamento crítico da mesma.

*Potenciarase a Web do colexio, e o blogs, os vídeo proxectores e as pantallas dixitais.

E contamos como **recursos**: CDs de xogos dixitais interactivos, DVD de contos, CDs de audicións de contos, música, lotos sonoros, vocabulario, e tamén con libros dixitais.

12. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.

O Plan de convivencia, seguindo o Decreto 8/2015, é un documento elaborado pola **comisión de convivencia escolar** pero que tivo en conta as aportacións do claustro e unha valoración e análise dos principais documentos organizativos e curriculares do centro.

O plan en **educación infantil** débese artellar en catro momentos:

- Na etapa da sensibilización sobre a necesidade dunha boa convivencia a través de reunións explicativas cos departamentos, claustros, en titorías, ANPA, etc.
- No diagnóstico baseándonos na revisión da documentación (PEC, PXA, NOF, PAT e PAD) así como nos informes emitidos pola Consellería dos cuestionarios para a avaliación da convivencia e clima escolar.
- Na concreción do plan definindo os seguintes obxectivos clave:
 - *Valorar e respectar diferentes culturas e formas de vida.
 - *Contribuír á mellora das relacións entre todos os membros da comunidade educativa.
 - * E faremos consciente ao alumnado da gran riqueza que aporta á multiculturalidade e á diversidade.
- E no seguimento e avaliación do mesmo plan.

13. EDUCACIÓN EN VALORES

A **educación en valores** enténdese como o proceso que capacita ás persoas dos mecanismos cognitivos e afectivos que nos axudan a convivir coa equidade e comprensión necesarias para integrarnos como persoas únicas na sociedade.

Así, inclúo no meu proxecto didáctico, unha lista de valores que son:

O diálogo e o respecto aos demais, que supón educar para a convivencia pacífica e a cidadanía democrática, fomentando a solidarizade, a cooperación, a liberdade, a responsabilidade, o respecto e o rexeitamento a todo tipo de discriminación e intolerancia.

A igualdade, a sociedade na que vivimos asigna aos nenos e ás nenas dende pequenos roles diferentes en función do seu sexo. Como mestra, debo corrixir estas desigualdades e formar a nenos e nenas como persoas que son, en igualdade de condicións e cos mesmos dereitos e obrigacións.

O coidado ao medio ambiente, que supón achegar ao meu alumnado ao medio natural aprendendo a valorar a importancia que este ten para a vida das persoas e o desenvolvemento de actitudes de respecto e o seu coidado.

O consumo responsable, malia que nestas idades aínda non teñen autonomía como consumidores, están constantemente recibindo mensaxes dos medios de comunicación: publicidade sobre lambetadas, xoguetes, material escolar... o que pretendo é que os nenos e nas nenas vaian adquirindo unha actitude crítica e responsable cara o consumo.

A educación vial, encamiñada á prevención de accidentes. É preciso inciar ao meu alumnado no coñecemento dunhas normas establecidas, fundamentais para a súa futura participación no entorno como peóns, viaxeiros ou usuarios de vehículos.

A cidadanía responsable, que supón preparar aos nenos e nenas para o exercicio da cidadanía e para a participación na vida social e cultural con actitude crítica e responsable.

A educación para a saúde, fomentando a adquisición de hábitos como alimentación sa, descanso, coidado e hixiene corporal, prevención de accidentes... e prestando especial atención ás medidas educativas sanitarias contra a covid.

E o emprendimento, para que pouco a pouco vaian empregando ferramentas que lles faga ser responsables, que lles permitan tomar iniciativas e ir adquirindo a mentalidade emprendedora.

Encarnación Portero Fernández, establece que os **momentos clave** para traballar os valores son as asembleas, horas de ocio e o momento da saída en colaboración coas familias para garantir a interiorización dos valores de xeito natural. A educación en valores tamén irá orientada á sensibilización ante temas recollidos na Lei 4/2011 de 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa; na Lei 27/2005 do 30 de novembro, de fomento da educación e cultura da paz, ou no Decreto lexislativo 2/2015, do 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de igualdade.

14. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Seguindo o Protocolo de Adaptación ao contexto da Covid 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia, no presente curso non temos programadas actividades complementarias (as organizadas durante o horario escolar e teñen un carácter diferenciado das propiamente lectivas) nin actividades extraescolares (fóra do horario lectivo e de carácter voluntario para o alumnado).

15. PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR PROPIA PROGRAMACIÓN.

Segundo o capítulo VI da Orde do 25 de xullo, entre outras cuestións anteriormente mencionadas, á hora do desenvolvemento do proceso de avaliación, co fin de analizar e valorar o proceso de ensino que ten lugar nas aulas e adaptar progresivamente a intervención educativa ás características e necesidades do alumnado, terei que avaliar entre outros aspectos: a adecuación da proposta pedagóxica e da propia planificación.

Para a dita valoración centrareime nos:

- **Indicadores de logro**, que configuran unha reflexión sobre o desenvolvemento da programación así como sobre a miña práctica docente. Nestes indicadores terei en conta: a planificación da enseñanza (o contido e no nivel de flexibilidade na aplicación da programación), a metodoloxía (tipoloxía de actividades, uso de recursos, emprego de procedementos de carácter globalizador, uso de estratexias de motivación, clima na aula, mecanismos para favorecer a participación e motivación, mecanismos para favorecer a autonomía, agrupamentos, organización do tempo, distribución e uso do espazo), o desenvolvemento das capacidades do alumnado (o traballo realizado na aula, a participación, a actitude e as actividades de avaliación), as relación coas familias (entrevista inicial, colaboración en actividades, instrumentos de información ás familias), e a atención á diversidade (atención personalizada, recursos materiais, e medidas de reforzo e apoios, se fosen precisos).

- **Instrumentos de recollida de datos**: como o diario de aula, follas de rexistro, traballos do alumnado...

A partir dos mesmo, deseñarei os **plans de mellora**, xa que a avaliación en educación sempre debe ser un instrumento de mellora, os datos obtidos vanme ser útiles para identificar aspectos de mellora que me permitan introducir cambios para adaptala mellor ás necesidades do meu alumnado. Aínda que se debe tamén facela ao final, cómpre facela en momentos clave, por exemplo, ao finalizar cada unidade didáctica, xa que me permitirá mellorar a miña intervención educativa no presente curso escolar.